

ವಾಗ್ವಾಣಿ

■ ಬೆಳಗೋಡು ರಮೇಶ ಭಟ್

ಛದೇನೂ ಬೇಕೆಂದೇ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕಾರು ಗುಡ್ಡೆ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮೊದಲೇ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯ ಮನೆ. ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣುತೋಡಿ ರಾಶಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಉಪದ್ರ ತಾಳಲಾರದೆ, ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಯಾರೋ ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ದೊಡ್ಡ ಇಲಿಬೋನು ತರಿಸಿ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ-ಹೊರಗೆ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಕಡೆ ಇಡತೊಡಗಿದಳು. ಮೂರೋ ನಾಲ್ಕೋ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ಬೋನಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸುಟ್ಟ ಕೊಬ್ಬರಿ ಪರಿಮಳದ ಆಸೆಗೆ ಬಂದು ಬೋನಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಕೆಲಸದವರು ಆ ಹೆಗ್ಗಣಗಳನ್ನು ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಂತೆ ದೂರದ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಂದರೋ, ಹೊಳೆನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೋನು ಸಹಿತ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೊಂದರೋ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಏನೋ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಉಳಿದ ಹೆಗ್ಗಣಗಳು ಪಾಠ ಕಲಿತವೋ ಅಥವಾ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದವೋ, ಅವುಗಳ ಉಪದ್ರವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಒಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಬ್ಬರಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಇಲಿಬೋನು ಬದುಕಿ ಉಳಿದ ಹೆಗ್ಗಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಹೊರಾಂಗಳದ ಹೊಡೆಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿತ್ತು.

ಈ ನಡುವೆ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಉಪದ್ರವೂ ಶುರುವಾಯಿತು ಎಂದೆನವ್ವೆ? ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮಂಗಳಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಪದ್ರ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅಮ್ಮ ಹಾಕಿದ್ದ ಹಪ್ಪಳ ಸಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕಲಿಸಿ ಇಟ್ಟ ಹಿಟ್ಟನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದವು. ತಿಂದು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದವು. “ಶನಿ ಹಿಡಿದವು. ಶನಿ ಹಿಡಿದವು” ಎಂದು ಅವಳಿಂದ ಬೈಸಿಕೊಂಡವು.

ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಗಡವ ಗ್ರಹಚಾರ ಕೆಟ್ಟು ವಾರದಿಂದ ಮೂಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಇಲಿಬೋನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರ ಮೇಲೇ ಕುಳಿತು ಅದರೊಳಗಿನ ಕೊಬ್ಬರಿ ತೆಗೆಯಲು ಏನೇನೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡತೊಡಗಿತು. ಮನೆಕೆಲಸದವರು ಡಬ್ಬಿ, ಜಾಗಟೆ ಬಡಿದು ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದರೊಳಗೆ, ಈ ಗಡವ ಬೋನಿನ ಒಳಗಿನ ಕೊಬ್ಬರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ತೆಗೆದೂ ಆಯಿತು. ಟಿಪ್ ಎಂದು ಬೋನಿನ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಮಂಗಳ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈ ಹೊರತೆಗೆದಿತ್ತಾದರೂ ಅದರ ಬಾಲ ಮಾತ್ರ ಬುಡಕಣ್ಣೆ ಕಚಕೆ ಎಂದು ಬೋನಿನ ಬಾಗಿಲ

ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿತ್ತು. ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ಈ ಮಂಗಳ ಇಲಿ ಬೋನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡತೊಡಗಿತು. ಉಳಿದ ಮಂಗಳೂ ಚೀರತೊಡಗಿದಾಗ ಈ ಗಲಾಟೆಗೆ ಊರನಾಯಿಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡವು. ನೋವಿನಿಂದ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಮಂಗಳ ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರುವಾಗ ಇಲಿಬೋನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು. ಬೋನಿನ ಭಾರಕ್ಕೆ ತುಂಡಾದ ಬಾಲದೊಂದಿಗೆ ಬೋನು ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳ ಕೈಸೇರಿತು.

ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಇದು ಆದದ್ದಲ್ಲವಾದರೂ ಅಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ‘ಆಂಜನೇಯ ಆಂಜನೇಯ’ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸತೊಡಗಿದಳು. “ಮಂಗಳಿಗೆ ಬಾಲವೇ ಮುಖ್ಯ. ಹನುಮಂತ ನೋಡು, ರಾವಣನ ಎದುರು ಬಾಲ ಸುತ್ತಿ ಸಿಂಹಾಸನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತದ್ದು ನೆನಪಿಲ್ಲವೆ? ಅಂಗದ ಕೂಡಾ ರಾವಣನನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದ್ದು ಬಾಲದಿಂದಲೇ. ವಾಲಿಯ ಕತೆ ನೆನಪುಂಟಲ್ಲ, ತನ್ನ ಬಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಾವಣನನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಏಳು ಸಮುದ್ರದಾಚೆಗೆ ಎಸೆದದ್ದು.” ಎಂದೆಲ್ಲ ಆಕೆ ಬಾಲದ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. “ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಈ ಆಂಜನೇಯ ಬಾಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ನಮಗಿನ್ನೇನು ಕೆಟ್ಟದು ಕಾದಿದೆಯೋ” ಎಂದು ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು. ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಶಾರ್ಟ್ ಕಟ್ ಹೇಳಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಅಣ್ಣ, “ನೀನು ಬೇಕೆಂದೇ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿದರೆ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಕಡಲೆ ಉಸಳಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಒಂದು ರಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸು. ತಪ್ಪಾಯಿತು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊ. ಗುರುನರಸಿಂಹ ಕಾಪಾಡ್ತಾನೆ” ಎಂದರು.

ಈ ನಡುವೆ ಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಉಳಿದ ಮಂಗಳಗಳು ತಮ್ಮ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದವು ಎಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಇದೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿ ಅವುಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟುತೋ ಏನೋ. ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿಗಳ ಸಂಧಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಏನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವೆಲ್ಲಾ, ಅದು ತನ್ನ ತುಂಡಾದ ಬಾಲವನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡೆವು. ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲೊಂದು ನಾಗನ ಬನವಿದೆಯಲ್ಲ, ಈ ಮಂಗಳ ಅದರ ಮೇಲೆ

ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲೇ ಪಾಪಪುಜೆಯಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಅಮ್ಮ ಈಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ಯಾತನೆಗೆ ಒಳಗಾದಳು. ಹಿಂದಿನ ದಿನವಷ್ಟೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ ರಂಗಪೂಜೆಯ ಪ್ರಸಾದ ಕಡಲೆ ಉಸಳಿಯನ್ನು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮಂಗಳ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿರಿಸಿ, “ಆಂಜನೇಯ, ನನ್ನಿಂದ ತಪ್ಪಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊ. ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಸುದ್ದಿಗೆ ಬರಬೇಡ” ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಬಾಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯಶಃ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದ ಮಂಗಳ ಗುರ್ ಎಂದುಿತು. ಅಮ್ಮ ನಿಂತಲ್ಲೇ ಕೈಮುಗಿದು, “ನೀನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಬಂದಳು. ತುಸು ದೂರದಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಆ ಮಂಗಳ ನಾಗನ ಬನದ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅಮ್ಮನಿಟ್ಟು ತಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿತು. ತದನಂತರ ಆ ಕಡಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನತೊಡಗಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವಸರದಿಂದ, ಮತ್ತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ. ಹಾಲನ್ನು ತಟ್ಟೆಗೆ ಸುರವಿಕೊಂಡು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಕುಡಿಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ನಾಗಬನದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಮಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸಿದ ಅಮ್ಮ, ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮುಳ್ಳುಸೌತಕಾಯಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಬೆಳಗಿನ ಹಾಗೇ ನಾಗಬನದ ಎದುರಿಟ್ಟು, ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, “ಅಣ್ಣ, ತಪ್ಪಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಪ್ಪು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊ. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಪಾಡು” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ವಾಪಾಸು ಬಂದಳು. ನಾವು ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಇಟ್ಟು ಹಾಗೇ ಇತ್ತು. ಹನುಮಂತರಾಯರು ನಾಗಬನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಅರ್ಧ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಈ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಜಾಣೆ. ಅವಳು ಚಿಕ್ಕ ಹಗ್ಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಳ್ಳುಸೌತಕಾಯನ್ನು